

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku K. N., J. N. i M. N.
przy uczestnictwie J. N.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy M. N.
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 14 listopada 2018 r., sygn. akt III Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) oddala wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w K. oddalił wniosek K. N. , J. N. i M. N. o stwierdzenie zasiedzenia na ich rzecz nieruchomości położonej w K. o numerze geodezyjnym [...]i powierzchni 0,03ha, dla której w Sądzie Rejonowym w K. prowadzona jest księga wieczysta (...) (dalej - „Nieruchomość”), zmodyfikowany następnie w ten sposób, że żądanie dotyczyło działek gruntu o numerach (...) - o powierzchni 0,0020ha i [...] /2 o powierzchni 0,0135ha, zgodnie projektem podziału Nieruchomości, stanowiącym załącznik

nr 5 do opinii uzupełniającej sporządzonej przez biegłego geodetę M. F. w dniu 20 grudnia 2016r.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację wnioskodawców K. oraz M. N. od ww. rozstrzygnięcia.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, wnioskodawca M. N. wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem, skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż Sądy obu instancji pominęły, że Nieruchomość położona jest w granicach działki stanowiącej wyłączną własność wnioskodawcy (działka nr [...]), stanowi jej integralną część i służy wyłącznie do tego, aby z działki tej korzystać. Położenie Nieruchomości sprawia, że nie może mieć ona innego przeznaczenia, kwestia zaś incydentalnego korzystania z Nieruchomości przez uczestników nie ma znaczenia dla kwalifikacji formy posiadania tej nieruchomości przez M. N. i jego poprzedników prawnych. Jak bowiem wynika z ustalonego przez Sądy stanu faktycznego, uczestnicy korzystali z odcinka Nieruchomości (odcinka drogi) wyłącznie w celu wjazdu na działkę stanowiącą wyłączną własność wnioskodawcy, co wiązało się z dobrosąsiedzkimi relacjami. W ocenie skarżącego, z poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych wprost wynika, że traktował Nieruchomość jako swą wyłączną własność, skoro bez zgody i wiedzy uczestników utwardził ten odcinek drogi, postawił na tej drodze ogrodzenie, a w miejscu, w którym Nieruchomość zbiega się z granicą należącej do niego działki, postawił bramę wjazdową. W rezultacie wnioskodawca zakwestionował stanowisko, że nie korzystał z Nieruchomości w sposób wykraczający poza ramy wyznaczone przez art. 206 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Skarżący nie wykazał, by kwestionowane przezeń orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

Nie budzi obecnie wątpliwości, że w sprawie o zasiedzenie udziału we współwłasności dążący do zasiedzenia współwłaściciel musi wykazać, iż rozszerzył zakres swego samoistnego posiadania ponad realizację uprawnienia wynikającego z art. 206 k.c. oraz że w dostatecznie wyraźny sposób uzewnętrznił tę zmianę w stosunku do współwłaściciela, do którego udział ten należał (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, z. B,

poz. 24, z dnia 30 października 2013 r., V CSK 488/12, nie publ., z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 581/12, nie publ., z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 324/13, nie publ., z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 622/13, nie publ., z dnia 5 listopada 2014 r., III CSK 280/13, nie publ., z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 251/14, nie publ., z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 55/15, nie publ., z dnia 25 listopada 2015 r., IV CSK 87/15, nie publ., z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 6/18, nie publ., z dnia 19 października 2018 r., I CSK 355/18, nie publ., z dnia 28 listopada 2018 r., III CSK 123/18, nie publ. i z dnia 19 grudnia 2019 r., III CSK 101/19, nie publ.). Niezbędne jest zmanifestowanie na zewnątrz woli odsunięcia pozostałych współwłaścicieli od współposiadania i współkorzystania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 324/13). Istnieje także zgoda co do tego, że o samoistnym posiadaniu współwłaściciela nie przesądza samodzielne wykonywanie uprawnień właścicielskich, pobieranie pożytków czy też ponoszenie ciężarów związanych z utrzymaniem nieruchomości, w tym wykonywanie remontów zmierzających do zachowania rzeczy w stanie niepogorszonym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, nie publ., z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, nie publ. i z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 55/15, nie publ.). Również fakt niewykonywania współposiadania przez innych współwłaścicieli nie świadczy automatycznie o samoistości posiadania współwłaściciela wykonującego władztwo, bowiem jest to uprawnienie współwłaścicieli, a nie obowiązek (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2013 r., V CSK 488/12, z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 581/12, z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 324/13, z dnia 5 listopada 2014 r., III CSK 280/13, z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14, z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 251/14, z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 55/15 i z dnia 25 listopada 2015 r., IV CSK 87/15 i z dnia 15 maja 2018 r., II CSK 6/18, nie publ.). O wykroczeniu poza uprawnienia współwłaścicielskie świadczy natomiast np. samodzielne podjęcie przez posiadającego współwłaściciela decyzji o znaczących zmianach w przedmiocie współwłasności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14 i z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 55/15, nie publ.).

Z poczynionych i wiążących w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że skarżący i jego poprzednicy nigdy nie korzystali z drogi, na żadnym jej odcinku, na zasadzie wyłączności, nie dokonali również trwałego połączenia części działki nr (...) z działką (...) w granicach, w jakich przylega do tej działki, nie ograniczali, ani nie uniemożliwiali poprzednikom prawnym uczestnika korzystania z tej części działki, ani nie płacili od niej podatków. Nie doszło również do konkludentnego podziału *quod usum* w podawany przez wnioskodawcę sposób, polegający na tym, że wnioskodawcy i uczestnicy (oraz ich poprzednicy) mieli korzystać wspólnie z odcinka drogi od drogi publicznej do bramy wjazdowej na nieruchomość uczestnika, zaś w pozostałym zakresie, a więc od bramy wjazdowej na nieruchomość uczestnika do bramy wjazdowej na nieruchomość wnioskodawcy na zasadzie wyłączności z drogi korzystać mogli wyłącznie wnioskodawcy (i ich poprzednicy). Wskazywana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczność, że korzystanie z odcinka nieruchomości obejmującego działkę nr (...), w zakresie w jakim nieruchomość ta znajduje się wyłącznie w granicach nieruchomości wnioskodawcy, wiązać się musi zawsze z wolą skorzystania z działki wnioskodawcy, nie jest równoznaczna ze zmianą charakteru władztwa wnioskodawcy nad tym odcinkiem względem pozostałych współwłaścicieli i z manifestowania woli władania we własnym imieniu i dla siebie. Niewykonywanie bowiem prawa posiadania przez pozostałych współwłaścicieli czy też wykonywanie go wyłącznie incydentalne nie oznacza, że wnioskodawca wykroczył poza uprawnienia współwłaścicielskie. Nie uzasadnia tym samym oceny, że postawione w skardze zarzuty są oczywiście uzasadnione, a w wyniku naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz – co do kosztów - art. 520 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj